

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до статті 263 Кримінального кодексу України щодо
посилення відповідальності за незаконне придбання, передачу чи збут
вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин або вибухових
пристроїв в умовах воєнного або надзвичайного стану»
(реєстр. № 10041 від 13.09.2023 р.)*

Законопроект розроблено з метою: «- профілактики в умовах воєнного або надзвичайного стану правопорушень у вигляді незаконного придбання, передачі чи збуту вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв; - сприяння використанню вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв виключно у правовому полі, зокрема під час виконання завдань із захисту державного суверенітету та територіальної цілісності України; - утвердження законності та правопорядку в Україні, запобігання вчиненню правопорушень та завданню шкоди суспільно охоронюваним інтересам з використанням зброї із незаконного обігу; - підвищення ефективності притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні злочинів, пов'язаних із незаконним обігом вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв, в найбільш відповідальні періоди – під час воєнного або надзвичайного стану».

Визнаючи необхідність удосконалення підстав кримінальної відповідальності за вчинення правопорушень проти громадської безпеки, вважаємо за доцільне зазначити таке.

1. Законопроект, метою якого є посилення кримінальної відповідальності, потребує аналізу статистичних даних практики застосування норм кримінального закону, які б доводили наявність випадків, коли справді небезпечні діяння залишалися безкарними внаслідок недосконалості закону.

Наведені в пояснювальній записці твердження на кшталт «... як констатують працівники правоохоронних органів, на даний час існують проблеми з реальним притягненням до відповідальності осіб, винних у передбачених частиною першою статті 263 КК України діяннях. Крім того, існуюча санкція за вказані кримінальні правопорушення не забезпечує належним чином профілактику відповідних правопорушень»; «Необхідність змін у вигляді прийняття нової редакції статті 263 обумовлюється конструкцією діючої редакції відповідної статті» не можуть вважатися достатнім обґрунтуванням доцільності прийняття пропонованих законодавчих змін.

2. Декларуючи нову редакцію статті 263 Кримінального кодексу України (далі – КК України), проект фактично пропонує лише розширити перелік кваліфікуючих ознак існуючого складу правопорушення (частина перша статті 263 чинного КК України) ознакою «вчинені в умовах воєнного або надзвичайного стану» при повному збереженні усіх інших положень чинної

норми, редакцію якої пропонують оновити. Такий підхід є проявом надмірності правового регулювання.

Так, відповідно до пункту 11 частини першої статті 67 КК України вчинення злочину із використанням умов воєнного або надзвичайного стану, інших надзвичайних подій є обставиною, що обтяжує покарання, а отже враховується судом при визначенні його виду та розміру. Зокрема, враховуючи вимоги статті 65 КК України (загальні засади призначення покарання), суд може: призначити найсуворіший вид основного покарання при альтернативній санкції; призначити основне та/або додаткове покарання у максимальних межах, визначених санкцією статті 263 Особливої частини КК України; відмовитися від застосування положень ст. 69 КК України «Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом».

3. Законопроект не враховує вимог Закону України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» від 3 березня 2022 року № 2114-ІХ, яким встановлено, що «у період дії воєнного стану громадяни України, а також іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України (цивільні особи), можуть брати участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав, у тому числі отримати вогнепальну зброю і боєприпаси до неї відповідно до порядку та вимог, встановлених Міністерством внутрішніх справ України» (стаття 1).

4. Положення законопроекту щодо санкції пропонованої редакції частини другої статті 263 КК України потребують корегування в частині приведення їх у відповідність до правил оптимізації обсягу покарання при побудові кримінально-правових санкцій, зокрема щодо запровадження штрафу як обов'язкового додаткового покарання за придбання, передачу чи збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу, вчинених в умовах воєнного або надзвичайного стану.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

* Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.